

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 1004 din 11.09.2007

PARLAMENTUL ROMÂNIEI CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI

București, 11 septembrie 2007
Nr. 31/905/2007

N.B.P.

BIROUL PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Biroul permanent al Camerei Deputaților, cu adresa nr.888 din 3 septembrie 2007, înregistrată cu nr.31/905 din 4 septembrie 2007, a sesizat Comisia juridică, de disciplină și imunități cu Decizia Curții Constituționale nr.661 din 4 iulie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96, art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, pentru ca, în temeiul art.147 alin.(1) din Constituția României, republicată, să declanșeze procedura punerii de acord a prevederilor neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

În conformitate cu prevederile art. 61 și art.134 alin.(5) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, membrii Comisiei au examinat Decizia Curții Constituționale nr.661/2007 **în ședința din 11 septembrie 2007**, constatând următoarele:

- prin Decizia nr.661 din 4 iulie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.525 din 2 august 2007, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96 alin.(6) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobată prin Legea nr.49/2006, declarându-le neconstituționale;

- potrivit art.147 alin.(1) din Constituția României, republicată, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

- conform prevederilor art.134 alin.(1) teza a II-a din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, în vederea punerii de acord a acestor prevederi cu dispozițiile din Constituția României, Camera Deputaților reexaminează textele declarate neconstituționale pe baza raportului Comisiei juridice, de disciplină și imunități.

Reexaminarea textelor declarate neconstituționale se face mai întâi de prima Cameră sesizată, potrivit alin.(6) al art. 134 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat.

Potrivit dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, pentru domeniul reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, aprobată prin Legea nr.49/2006, lege organică în condițiile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituție, **prima Cameră sesizată este Senatul, Camera Deputaților fiind Cameră decizională,** în condițiile art.92 alin.(9) pct.2 lit.i) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat.

Față de aceste considerente, Comisia juridică, de disciplină și imunități a hotărât să retrimită la Biroul permanent Decizia Curții Constituționale nr.661/2007, în vederea comunicării sale la Senat, ca **prima Cameră sesizată,** pentru declanșarea procedurii punerii de acord a prevederilor neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

**PREȘEDINTE,
Sergiu Andon**

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-1) 312 34 84; 335 62 09 Fax: (+40-1) 312 43 59; 335 62 09

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.284 D/2007

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ

Nr. **7483** / **24-07-2007**

Parlamentul României
Camera Deputaților
Președinte

Nr. **1767** / 11/5.0.

24 / **07** / 200**7**

DOMNULUI BOGDAN OLTEANU

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Potrivit art.31 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.661 din 4 iulie 2007, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96 alin.(6) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice și a constatat că aceste dispoziții sunt neconstituționale.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Departamentul Legislației

PREȘEDINTE

Teodor

Prof. univ. dr. Ioan **Vida**

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. **888** din **27.08.2007**

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.284 D/2007

DECIZIA nr.661

din 4 iulie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor
art.96, art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a
Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Marieta Safta	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96, art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Luis Vicențiu Lazarus în Dosarul nr.2318/299/2007 al Judecătoriei Sectorului 1 București.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 28 iunie 2007 și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când, în urma deliberărilor, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 4 iulie 2007.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 13 februarie 2007, pronunțată în Dosarul nr.2318/299/2007, Judecătoria Sectorului 1 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96, art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Luis Vicențiu Lazarus în dosarul menționat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, se susține, în esență, că instituirea unui regim sancționator contravențional, cu consecința posibilității aplicării, în mod cumulativ, de sancțiuni constând în puncte de amendă, suspendarea exercitării dreptului de a conduce, puncte de penalizare și măsuri tehnico-administrative, constituie o restrângere excesivă a unor drepturi, în situații care nu se încadrează în cele anume prevăzute de art.53 alin.(1) din Constituție. În plus, cu ocazia dezbaterilor în ședința publică, reprezentantul autorului excepției a mai arătat că, deși art.113 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 prevede că permisul de conducere se restituie la sfârșitul perioadei de suspendare, Regulamentul de aplicare a ordonanței impune susținerea unui test pentru redobândirea acestui permis. În acest fel, în contradicție cu principiile Constituției, se instituie o procedură jurisdicțională la latitudinea unui organ administrativ, cu consecința aplicării discreționare a legii de către acesta.

Judecătoria Sectorului 1 București apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că „este dreptul legitim al legiuitorului de a reglementa regimul considerat adecvat pentru sancționarea contravențiilor care sunt săvârșite în urma încălcării normelor de circulație rutieră.”

În conformitate cu dispozițiile art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În opinia Guvernului, textele de lege criticate nu restrâng drepturi constituționale, ci prevăd sancționarea unor fapte de încălcare a legii care pun în pericol siguranța circulației rutiere .

Avocatul Poporului consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se invocă și jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, ale art.1 alin.(2), art.2, art.3, art.10 și ale art.29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art.96, art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 246 din 20 martie 2006, ordonanță republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare.

Textele de lege criticate au următorul cuprins:

- Art.96: "(1) Sancțiunile contravenționale complementare au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege și se aplică prin același proces-verbal prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentului.

(2) Sancțiunile contravenționale complementare sunt următoarele:

- a) aplicarea punctelor de penalizare;
- b) suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat;
- c) confiscarea bunurilor destinate săvârșirii contravențiilor prevăzute în prezenta ordonanță de urgență ori folosite în acest scop;
- d) imobilizarea vehiculului;
- e) radierea din oficiu a înmatriculării sau înregistrării vehiculului, în cazurile prevăzute la art. 17 alin. (4);
- f) abrogat.

(3) Pentru încălcarea unor norme la regimul circulației, pe lângă sancțiunea principală sau, după caz, una dintre sancțiunile contravenționale complementare prevăzute la alin. (2) lit. c), d) și f), în cazurile prevăzute la art. 108 alin. (1) se aplică și un număr de 2, 3, 4 sau 6 puncte de penalizare.

(4) În cazul cumulului de 15 puncte de penalizare suspendarea exercitării dreptului de a conduce se dispune de către șeful poliției rutiere din județul sau municipiul București care îl are în evidență pe titularul permisului de conducere.

(5) Confiscarea se dispune de către poliția rutieră prin procesul-verbal de constatare a contravenției, odată cu aplicarea sancțiunii amenzii.

(6) Sunt supuse confiscării:

- a) mijloacele speciale de avertizare luminoase și sonore deținute, montate și folosite pe alte autovehicule decât cele prevăzute la art. 32 alin. (2) și (3);

- b) dispozitivele care perturbă funcționarea mijloacelor tehnice de supraveghere a traficului;
- c) plăcuțele cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare care nu corespund standardelor în vigoare și care sunt montate pe vehicule;
- d) vehiculele cu tracțiune animală, când circulă pe drumurile publice pe care le este interzis accesul ori pe alte trasee decât cele stabilite de autoritățile publice locale.

(7) Imobilizarea unui vehicul constă în scoaterea acestuia în afara părții carosabile, pe acostament sau cât mai aproape de marginea drumului, și punerea lui în imposibilitate de mișcare prin folosirea unor dispozitive tehnice sau a altor mijloace de blocare.

(8) Imobilizarea unui vehicul se dispune de către polițistul rutier, ca urmare a săvârșirii de către conducătorul acestuia a uneia dintre faptele prevăzute la art. 117 alin. (1).”;

- Art.97: “(1) În cazurile prevăzute în prezenta ordonanță de urgență, polițistul rutier dispune și una dintre următoarele măsuri tehnico-administrative:

- a) reținerea permisului de conducere și/sau a certificatului de înmatriculare ori de înregistrare sau, după caz, a dovezii înlocuitoare a acestora;
- b) retragerea permisului de conducere, a certificatului de înmatriculare sau înregistrare ori a plăcuțelor cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare;
- c) anularea permisului de conducere;
- d) ridicarea vehiculelor staționate neregulamentar.

(2) Reținerea permisului de conducere ori a certificatului de înmatriculare sau de înregistrare se face de către polițistul rutier, de regulă odată cu constatarea faptei, eliberându-se titularului o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație.

(3) *Perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce un autovehicul sau tramvai se consideră suspendare, conform dispozițiilor art. 96 alin. (2) lit. b).*

(4) *Retragerea permisului de conducere se dispune de către poliția rutieră dacă titularul acestuia a fost declarat inapt pentru a conduce vehicule pe drumurile publice de către o unitate de asistență medicală autorizată.*

(5) *Anularea permisului de conducere se dispune de către poliția rutieră pe a cărei rază de competență s-a produs una dintre faptele prevăzute la art. 114.*

(6) *Procedura aplicării măsurilor tehnico-administrative se stabilește prin regulament.”*

-art.102 alin.(3) lit.e) : “(3) *Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 90 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul sau tramvai a următoarelor fapte:*

[...] e) depășirea cu mai mult de 50 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.”

Prevederile constituționale invocate în motivarea excepției sunt cele ale art.15 – “Universalitatea” și ale art.53- “Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.”

În motivarea excepției, astfel cum a fost ridicată aceasta în fața Judecătoriei Sectorului 1 București, se susține, în esență, că regimul sancționator instituit prin textele de lege criticate determină „o restrângere excesivă a unor drepturi”, în contradicție cu prevederile constituționale mai sus menționate.

Examinând textele de lege criticate, în raport de dispozițiile constituționale invocate în motivarea excepției, Curtea constată că, în ceea ce privește art.96 alin.(6)

lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, criticile formulate sunt întemeiate.

Curtea reține în acest sens, în acord cu jurisprudența sa anterioară în materie (de exemplu Decizia nr. 210 din 13 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.267 din 20 aprilie 2007, și Decizia nr. 44 din 27 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 23 februarie 2005) că stabilirea unor reguli referitoare la circulația pe drumurile publice, inclusiv în ceea ce privește reținerea permisului de conducere, respectiv suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, are ca scop, potrivit art.1 alin.(2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, *„asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor respective, a proprietății publice și private, cât și a mediului.”* Așa fiind, reglementarea unor sancțiuni contravenționale pentru încălcarea acestor reguli este deplin justificată, din perspectiva interesului general ocrotit. Ca urmare, Curtea constată că, în ceea ce privește dispozițiile art.96 alin.(1)-(6) lit.a)-c) și alin.(7)-(8), art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, considerentele care au fundamentat jurisprudența mai sus arătată menținându-și valabilitatea și în prezenta cauză.

Curtea reține însă, că, potrivit art.1 alin.(5) din Constituție, respectarea acesteia este obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu-și poate exercita competența de stabilire a caracterului contravențional al unor fapte contrare ordinii publice, drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. Ca urmare, legiuitorul trebuie să se asigure că prin regulile și sancțiunile astfel instituite nu sunt încălcate drepturile

fundamentale ale cetățenilor, de care aceștia beneficiază potrivit principiului universalității, consacrat de art.15 alin.(1) din Constituție. De asemenea, în situația restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, justificată de imperativul apărării valorilor mai sus menționate, măsura adoptată trebuie să respecte condițiile expres prevăzute de art.53 alin.(2) din Legea fundamentală, respectiv: „*să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*”

Curtea constată că, dintre textele de lege criticate, art.96 alin.(6) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, potrivit căruia “*Sunt supuse confiscării: [...] d) vehiculele cu tracțiune animală, când circulă pe drumurile publice pe care le este interzis accesul ori pe alte trasee decât cele stabilite de autoritățile publice locale*”, nu respectă principiile constituționale mai sus enunțate. Astfel, măsura confiscării vehiculelor cu tracțiune animală în cazul încălcării unor reguli privind circulația pe drumurile publice este excesivă, fiind într-o vădită disproporție cu scopul urmărit de legiuitor la instituirea acesteia. De asemenea, această măsură aduce atingere însăși existenței dreptului de proprietate, întrucât determină o privare a proprietarului de bunul său, legal dobândit, ceea ce este în contradicție și cu dispozițiile art.44 alin.(8) din Constituție, potrivit căruia “*Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă*”.

Curtea reține în acest sens că scopul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2002, astfel cum este acesta circumstanțiat încă din primul articol al ordonanței, poate fi atins prin utilizarea altor mijloace, care să nu pună în discuție existența unor drepturi sau libertăți. De exemplu, sancțiunea contravențională a amenzii poate fi individualizată prin utilizarea criteriilor prevăzute de art.21 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, potrivit căruia “*sanctiunea se aplică în limitele prevăzute de actul normativ și trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite,*

ținându-se seama de împrejurările în care a fost săvârșită fapta, de modul și mijloacele de săvârșire a acesteia, de scopul urmărit, de urmarea produsă, precum și de circumstanțele personale ale contravenientului și de celelalte date înscrise în procesul-verbal”, astfel încât să asigure respectarea regulilor privind circulația pe drumurile publice și de către proprietarii sau deținătorii de vehicule cu tracțiune animală.

În consecință, Curtea Constituțională constată că art.96 alin.(6) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 contravine prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5), privind supremația Constituției, ale art.44 alin.(8) care interzice confiscarea averii licit dobândite, și ale art.53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, astfel încât, cu privire la acest text de lege, excepția urmează să fie admisă.

În ceea ce privește invocarea, direct în fața Curții, cu ocazia dezbatelor în ședință publică, a motivului de neconstituționalitate referitor la existența unei neconcordanțe între prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2002 și dispozițiile cuprinse în Regulamentul de aplicare al acesteia, Curtea constată că nu a fost legal sesizată, deoarece nici în cererea prin care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate în fața instanței și nici în încheierea de sesizare a Curții Constituționale nu se regăsesc aceste critici. Or, potrivit art.146 lit.d) din Legea fundamentală, Curtea se pronunță numai "*asupra excepțiilor de neconstituționalitate [...] ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial*". De asemenea, conform art. 29 alin. (4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "*Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți [...]*". De altfel, examinarea neconcordanțelor existente între diverse reglementări nu intră în competența de

soluționare a Curții Constituționale, care, potrivit art.2 alin.(3) din Legea nr.47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată.

Pentru motivele mai sus arătate, în temeiul art.146 lit.d) și art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1, art.2, art.3, art.11 alin.(1) lit.A.d) și art.29 alin.(1) și (6) din Legea nr.47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96 alin.(6) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Luis Vicențiu Lazarus în Dosarul nr.2318/299/2007 al Judecătoriei Sectorului 1 București și constată că aceste dispoziții legale sunt neconstituționale.

II. Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.96 alin.(1)-(6) lit.a)-c) și alin.(7)-(8), art.97 și art.102 alin.(3) lit.e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ridicată de același autor în același dosar.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 4 iulie 2007.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Ioan Vida

Prof.univ.dr. Ioan Vida

MAGISTRAT – ASISTENT,

Marieta Safta

W V

PARLAMENTUL ROMÂNIEI CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI

București, 11.09. 2007
Nr.31/906/2007

BIROUL PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Biroul permanent al Camerei Deputaților, cu adresa nr.894 din 3 septembrie 2007, înregistrată cu nr.31/906 din 4 septembrie 2007, a sesizat Comisia juridică, de disciplină și imunități cu Decizia Curții Constituționale nr.665 din 5 iulie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, pentru ca, în temeiul art.147 alin.(1) din Constituția României, republicată, să declanșeze procedura punerii de acord a prevederilor neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

În conformitate cu prevederile art.61 și art.134 alin.(5) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, membrii Comisiei au examinat Decizia Curții Constituționale nr.665/2007 **în ședința din 11 septembrie 2007**, constatând următoarele:

- prin Decizia nr.665 din 5 iulie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.547 din 10 august 2007, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, declarându-le neconstituționale;

- potrivit prevederilor art.147 alin.(1) din Constituția României, republicată, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

- conform dispozițiilor art.134 alin.(1) teza a II-a din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, în vederea punerii de acord a acestor prevederi cu

dispozițiile Constituției României, republicată, Camera Deputaților reexaminează textele declarate neconstituționale pe baza raportului Comisiei juridice, de disciplină și imunități.

Reexaminarea textelor declarate neconstituționale se face mai întâi, potrivit alin.(6) al art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților, de prima Cameră sesizată.

Din analiza dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, pentru domeniul reglementat prin Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, lege organică în condițiile art.73 alin.3 lit.h) din Constituție, **prima Cameră sesizată este Senatul**, iar Camera Deputaților este **Cameră Decizională**, potrivit art.92 alin.(9) pct.2.lit.i) art.73 alin.(3) - Categoriile de legi : lit.h) din Regulamentul Camerei Deputaților.

Față de cele menționate, Comisia juridică, de disciplină și imunități a hotărât să retrimită Decizia Curții Constituționale nr.665/2007 la Biroul permanent în vederea comunicării sale Senatului, **în calitatea sa de primă Cameră sesizată**, pentru declanșarea procedurii punerii de acord a prevederilor neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

PREȘEDINTE,
Sergiu Andon

Parlamentul României
Camera Deputaților

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

S.P. Nr. 894 din 29.08.2007

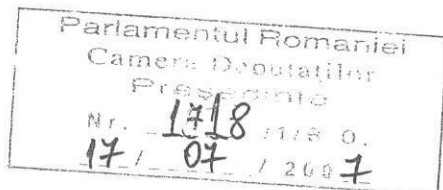
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-1) 312 34 84; 335 62 09 Fax: (+40-1) 312 43 59; 335 62 09

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.424D/2007

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ

Nr. 7277 / 7-07-2007

DOMNULUI BOGDAN OLTEANU

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.665 din 5 iulie 2007, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială sunt neconstituționale.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

Prof. univ. dr. Ioan Vida

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.424D/2007

DECIZIA nr.665

din 5 iulie 2007

referitoare la excepția de neconstituționalitate
a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind
responsabilitatea ministerială, republicată

Ioan Vida	- președinte
Nicolae Cochinescu	- judecător
Aspazia Cojocaru	- judecător
Kozsokár Gábor	- judecător
Petre Ninosu	- judecător
Ion Predescu	- judecător
Șerban Viorel Stănoiu	- judecător
Iuliana Nedelcu	- procuror
Ioana Marilena Chiorean	- magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, excepție ridicată de Adrian Năstase în Dosarul nr.15083/1/2006 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 28 iunie 2007, în prezența apărătorului autorului excepției și a reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 4 iulie 2007 și apoi pentru data de 5 iulie 2007.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 22 martie 2007, pronunțată în Dosarul nr.15083/1/2006, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.24 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială. Excepția a fost ridicată de Adrian Năstase în cadrul soluționării unei cauze penale privind săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.254 alin.1 din Codul penal și de art.13 și art.13¹ din Legea nr.78/2000.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru fapte săvârșite pe durata mandatului și în exercițiul funcției a fost reglementată în Capitolul III al Legii nr.115/1999 – în forma anterioară republicării din 2002 -, instituindu-se un regim juridic special demnitarilor guvernamentali, parțial distinct de cel reglementat prin Codul de procedură penală. Mai arată că dispoziția criticată – în redactarea inițială – a fost supusă examinării Curții Constituționale, care, prin Decizia nr.93/1999, a declarat că aceasta este constituțională, și invocă, totodată, puncte de vedere exprimate în literatura de specialitate.

Modificarea dispozițiilor criticate prin Legea nr.90/2005 (în sensul că urmărirea penală a foștilor membri ai Guvernului se va face potrivit regulilor de drept comun) contravine prevederilor art.109 alin.(3) din Constituție, potrivit cărora legiuitorul poate reglementa, în domeniul responsabilității ministeriale, numai cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului, deci norme de drept substanțial. Nicidecum nu poate să modifice regimul procesual penal special într-un regim de drept comun, în raport cu un element *in personam*, și anume încetarea funcției de membru al Guvernului.

De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile criticate contravin principiului neretroactivității legii și principiului

egalității în fața legii, deoarece instituie un regim discriminatoriu miniștrilor al căror mandat a încetat. Astfel, în timp ce pentru un anumit tip de fapte penale comise în exercitarea mandatului, miniștrii în funcție răspund conform unei proceduri speciale – Legea nr.115/1999, miniștrii ale căror mandate au încetat răspund conform procedurii dreptului comun – Codul de procedură penală.

Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală și-a exprimat opinia în sensul că instituirea unei proceduri pentru tragerea la răspundere penală a miniștrilor în funcție și a foștilor miniștri pentru fapte săvârșite în exercițiul funcției lor constituie un atribut al puterii legiuitoare.

Potrivit dispozițiilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președintele Senatului apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, pentru următoarele motive:

- a) dispozițiile criticate contravin prevederilor art.109 alin.(2) și (3) din Constituție, deoarece, pe de-o parte, nu instituie o măsură de protecție a mandatului exercitat de membrii Guvernului, înlăturând astfel caracterul obiectiv al unei garanții constituționale de ordin procedural, și, pe de altă parte, modifică regimul procesual penal special într-un regim de drept comun, în funcție de calitatea subiectului activ de membru al Guvernului;
- b) dispozițiile criticate contravin principiului egalității în drepturi, prevăzut de art.16 alin.(1) din Constituție, deoarece instituie un regim discriminatoriu pentru miniștrii al căror mandat a încetat;
- c) dispozițiile criticate contravin și jurisprudenței Curții Constituționale, potrivit căreia măsura de ocrotire a interesului public subzistă și după încetarea mandatului membrilor Guvernului.

Președintele Camerei Deputaților consideră că textele de lege criticate sunt neconstituționale. În acest sens, arată că, prin forma actuală a Legii nr.115/1999, s-au introdus două regimuri juridice distincte pentru tragerea la răspundere penală a două categorii de persoane care ar fi săvârșit fapte penale, cu precizarea că, în momentul săvârșirii lor, autorii aveau aceeași calitate – cea de membru al Guvernului. Ceea ce unește aceste două categorii de persoane este tocmai calitatea de membru al Guvernului pe care o aveau când au săvârșit fapta penală, iar calitatea lor procesuală depinde de acest fapt, și nu de poziția pe care o ocupă ulterior, pe parcursul urmăririi penale și al judecății. Invocă, totodată, Decizia nr.93/1999 a Curții Constituționale.

Avocatul Poporului apreciază că, deoarece faptele care îi sunt imputate inculpatului au fost săvârșite în exercițiul funcției de prim-ministru, răspunderea penală se conduce în acest caz după dispozițiile art.109 din Constituție, întrucât legile de procedură pot doar detalia prevederile constituționale, fără însă a contraveni acestora. Invocă, în acest sens, Decizia nr.93/1999 a Curții Constituționale și lucrarea „*Constituția României, revizuită - comentarii și explicații* -” de Mihai Constantinescu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru și Elena Simina Tănăsescu, Editura All Beck, București, 2004, unde, la pagina 198, se arată că „*textele Constituției se aplică atât miniștrilor în funcție, cât și celor care au fost în funcție, dar pentru fapte săvârșite în timpul mandatului.*”

De asemenea, consideră că se impune aplicarea principiului retroactivității legii penale mai favorabile, potrivit art.15 alin.(2) din Constituție, deoarece „regulile privind protecția demnitarilor în domeniul aplicării legii penale se înscriu în categoria largă a tratamentului penal mai favorabil.”

Guvernul nu a comunicat Curții Constituționale punctul său de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților, președintelui Senatului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr.47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, ale art.1 alin.(2), ale art.2, ale art.3, ale art.10 și ale art.29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum este menționat în încheierea de sesizare, îl constituie dispozițiile 24 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, modificate prin art.I din Legea nr.90/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.3/2005 pentru modificarea și completarea Legii nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.322 din 15 aprilie 2005, și prin care s-a dispus republicarea Legii nr.115/1999.

Ulterior sesizării Curții Constituționale, Legea nr.115/1996 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 23 martie 2007, dându-se textelor o nouă numerotare, dispozițiile art.24 alin.(2) și (3) devenind art.23 alin.(2) și (3).

Prin urmare, Curtea urmează să se pronunțe asupra dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3), care au următorul cuprins:

„(2) Urmărirea penală și judecarea foștilor membri ai Guvernului pentru infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției lor, astfel cum acestea sunt prevăzute de art.7-11, se efectuează potrivit normelor de procedură penală de drept comun.

(3) Prevederile de ordin procedural ale prezentei legi nu se aplică foștilor membri ai Guvernului în nicio situație.”

Autorul excepției susține că dispozițiile criticate sunt contrare prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art.11 alin.(1) referitoare la obligația statului român de a îndeplini obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, ale art.15 privind universalitatea, ale art.16 alin.(1) referitoare la egalitatea în fața legii, ale art.20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art.21 alin.(3) privind dreptul părților la un proces echitabil, ale art.53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art.109 alin.(2) și (3) privind răspunderea membrilor Guvernului și celor ale art.7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la principiul neretroactivității legii penale.

Examinând criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, în raport cu textele constituționale de referință, Curtea reține cele ce urmează:

Potrivit art.109 alin.(2) din Legea fundamentală, ca urmare a cererii de urmărire penală formulate de Camera Deputaților, Senat și Președintele României împotriva unui membru al Guvernului sau a trimiterii sale în judecată, acesta poate fi suspendat din funcție de Președintele României ori este suspendat de drept. Întrucât, însă, o asemenea măsură nu este operantă decât împotriva unei persoane aflate în exercițiul funcției, rezultă implicit că, prin termenul „membrii Guvernului”, textul menționat a avut în vedere exclusiv pe cei aflați în funcție, având deci o atare calitate, la timpul prezent, nu și pe foștii membri care au deținut funcția respectivă la un moment dat. În considerarea imperativului unității terminologice, același înțeles se cere conferit aceluiași termen utilizat și în cuprinsul alin.(3) al art.109 din Constituție. Așa fiind, este neîntemeiată susținerea autorului excepției, potrivit căreia dispozițiile legale deduse controlului, consacrand incidența normelor de procedură penală de drept comun în cazul urmăririi penale și judecării foștilor membri ai Guvernului, pentru

infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției, ar contraveni acestor prevederi constituționale, înțelese a nu distinge între actualii și foștii membri ai Guvernului.

În opinia autorului excepției, dispozițiile legale atacate încalcă și prevederile art.15 alin.(2) din Constituție care instituie principiul neretroactivității legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Având a examina o atare critică, Curtea reține, cu titlu de premisă, că, în condițiile în care textul constituțional de referință nu înțelege să cantoneze principiul pe care îl consacră exclusiv pe tărâmul dreptului substanțial, nu există temei pentru a o face pe cale de interpretare, refuzându-i incidența în materie procedurală. Nici imperativul imediatei aplicări a normei procesual penale care guvernează această materie, nu oferă o rațiune suficientă convertirii sale într-un fine de neprimire a excepției referitoare la încălcarea principiului neretroactivității legii.

Curtea mai reține că pretinsele infracțiuni reținute în sarcina autorului excepției au fost săvârșite sub imperiul reglementării anterioare care instituia o procedură derogatorie de la dreptul comun în materie, aceeași pentru membrii Guvernului în exercițiu, cât și pentru cei care nu mai sunt în această funcție. Dată fiind finalitatea unei asemenea proceduri, de protecție a mandatului exercitat de membrii Guvernului și, prin aceasta, de ocrotire a interesului public, ea poate și trebuie calificată ca o reglementare mai favorabilă, în accepțiunea art.15 alin.(2) din Constituție, în raport cu reglementarea de drept comun. Ca atare, înlocuirea celei dintâi cu cea de-a doua, în ceea ce-i privește pe foștii membri ai Guvernului, cu privire la infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției, sub imperiul reglementării anterioare, realizată prin adoptarea actualului art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999, republicată, contravine textului constituțional de referință.

Curtea constată aşadar că, în raport cu prevederile art 15 alin.(2) din Legea fundamentală, critica de neconstituţionalitate a textului de lege menţionat este întemeiată.

Acelaşi text legal este considerat neconstituţional – în opinia autorului excepţiei - şi cu referire la prevederile art.16 alin.(1) din Constituţie care consacră egalitatea în faţa legii şi a autorităţilor publice.

Potrivit celor statuate de Curte, principiul enunţat impune ca cetăţenilor aflaţi în aceleaşi situaţii juridice să li se aplice acelaşi tratament juridic sau, în alţi termeni, identitatea de raţiune determină identitatea de soluţii.

Dacă este neîndoielnic că în funcţie de apartenenţa la Guvern, un membru şi un fost membru al Guvernului se găsesc în situaţii juridice diferite, esenţial, din punctul de vedere care aici interesează, este că în cele două cazuri, angajarea răspunderii penale intervine ca urmare a săvârşirii unor infracţiuni în exercitarea mandatului. Or, Legea privind responsabilitatea ministerială – reţine Curtea, în Decizia nr.93 din 16 iunie 1999, cu referire la reglementarea anterioară celei criticate – „institue o măsură de protecţie a mandatului exercitat de membrii Guvernului, având deci caracterul obiectiv al unei garanţii constituţionale de ordin procedural, menite să ocrotească interesul public, şi anume realizarea actului de guvernare prin exerciţiul mandatului. Această măsură de ocrotire a interesului public subzistă şi după încetarea mandatului membrilor Guvernului, aşa încât este evident că, în privinţa infracţiunilor comise în exerciţiul funcţiei, punerea sub urmărire penală a membrilor Guvernului trebuie să se realizeze cu respectarea aceloraşi norme procedurale.”

Faţă de cele statuate de Curte, exceptarea foştilor membri ai Guvernului, prin art.23 alin.(2) si (3) din Legea nr.115/1999, republicată, de la procedura specială, derogatorie, prevăzută pentru membrii Guvernului, potrivit unui criteriu aleatoriu, stabilit în funcţie de momentul declanşării procedurii în timpul

mandatului sau după încetarea acestuia, constituie o încălcare a principiului egalității de tratament consacrat de art.16 alin.(1) din Constituție.

Nu s-ar putea susține că, procedând ca atare, legiuitorul ordinar nu a făcut decât să se conformeze sensului real, evidențiat mai sus, al art.109 alin.(2) din Constituție, întrucât chiar dacă acesta din urmă are în vedere numai pe membrii în funcție ai Guvernului, nu instituie o interdicție expresă ca procedura derogatorie cu finalitate de protecție pe care o consacră, să fie extinsă prin lege și asupra foștilor membri ai acestuia. Or, este ceea ce prevede în terminis textul dedus controlului, contravenind astfel principiului constituțional al egalității de tratament.

Critica formulată de autorul excepției are în vedere, de asemenea, contrarietatea dintre textul legal dedus controlului și prevederile art.21 alin.(3) din Constituție privind dreptul la un proces echitabil.

Procedând la examinarea acesteia, Curtea apreciază că este întemeiată, întrucât consacrarea incidenței normelor de procedură penală de drept comun, în cazul foștilor membri ai Guvernului, antrenează, în ceea ce-i privește, lipsirea de garanțiile legale ale protecției mandatului exercitat într-o atare calitate, protecție care subzistă și după încetarea respectivului mandat.

Admiterea, în considerarea rațiunilor înfățișate, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 republicată, face necesară examinarea consecințelor pe care le antrenează o asemenea soluție cât privește menținerea actelor procesuale deja efectuate în cauză. Curtea consideră că o asemenea examinare se impune întrucât, chiar dacă obiectul său implică și un aspect de aplicare a legii, în măsura în care este vorba de consecințe ale constatării neconstituționalității, ceea ce prevalează sunt acestea din urmă, ele constituind principalul, problemele de aplicare a legii având doar caracter accesoriu.

Astfel, potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile Curții se publică în Monitorul Oficial, sunt general obligatorii de la această dată și au putere numai pentru viitor. Așa fiind, constatarea neconstituționalității textului legal dedus controlului, cu consecința lipirii sale de eficiență juridică, va antrena extinderea regimului derogatoriu de urmărire penală și judecată a membrilor Guvernului în exercițiu, pentru infracțiunile săvârșite în această calitate, și asupra foștilor membri ai acestuia.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1, art.2, art.3, art.11 alin.(1) lit. A. d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Adrian Năstase în Dosarul nr.15083/1/2006 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală și constată că dispozițiile art.23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 iulie 2007.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE
Ioana Vida
Prof.univ.dr. Ioana Vida

MAGISTRAT-ASISTENT,
Ioana Marilena Chiorean

Chiorean

Dosar 424 D/2007

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția de admitere a excepției de neconstituționalitate, adoptată cu votul majorității membrilor Curții, opinez că art. 23 alin. (2) și (3) din Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială nu contravine normelor și principiilor consacrate prin Constituția României.

Considerentele sunt următoarele:

În conformitate cu dispozițiile art 109 alin. (2) din Constituția României, *„Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Dacă s-a cerut urmărirea penală, Președintele României poate dispune suspendarea acestora din funcție. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.”*

Art 109 alin. (2) din Constituție se referă explicit și neechivoc la membrii în funcție ai Guvernului, iar nu și la „foștii membri” ai Guvernului, căci numai cu privire la aceștia se poate lua măsura suspendării din funcție, prevăzută în tezele a doua și a treia ale textului.

De altfel, acest înțeles al textului constituțional a fost însușit de legiuitor, care, prin art. 20 în alin. (2) din Legea nr. 115/1999, în redactarea inițială, s-a referit expres la *punerea sub urmărire penală a foștilor membri ai Guvernului*. În mod evident, precizarea nu s-ar fi făcut, nefiind necesară, în cazul în care Parlamentul ar fi înțeles că art. 109 alin. (2) din Legea fundamentală îi privește nu numai pe membrii în funcție ai Guvernului, ci și pe „foștii membri” ai Guvernului.

În consecință, nu se poate primi susținerea formulată în motivarea excepției de neconstituționalitate, în sensul că art. 23 alin.(2) și (3) din Legea nr.115/1999 privind responsabilitatea ministerială, în care se prevede că *urmărirea penală și judecarea foștilor membri ai Guvernului pentru infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției lor se efectuează potrivit normelor de procedură penală de drept comun*, contravine textului constituțional citat.

O soluție în sens contrar nu s-ar putea întemeia pe considerentele Deciziei nr. 93 din 16 iunie 1999 a Curții Constituționale, așa cum se afirmă în motivarea excepției de neconstituționalitate, deoarece decizia menționată nu a analizat conținutul art. 108 alin. (2) din Legea fundamentală - devenit prin renumerotare, după revizuirea Constituției, art 109 alin. (2) - ci constituționalitatea prevederilor art. 20 alin. 2 din Legea privind responsabilitatea ministerială, în redactarea în vigoare la acea dată, în conformitate cu care „*Punerea sub urmărire penală a foștilor membri ai Guvernului pentru infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției lor se face potrivit normelor de procedură din prezenta lege.*” Dispozițiile art. 20 din Legea privind responsabilitatea ministerială erau criticate, prin sesizarea adresată Curții Constituționale de un grup de 62 de deputați, invocându-se încălcarea art 16 alin. (1) din Constituție, care consacră egalitatea cetățenilor în fața legii. În acest sens, autorii sesizării arătau că „imunitatea guvernamentală reglementată prin această dispoziție este mai extinsă decât imunitatea parlamentară, întrucât aceasta din urmă se aplică numai în timpul exercițiului mandatului parlamentar, pe când imunitatea guvernamentală, potrivit textului menționat, se aplică și foștilor membri ai Guvernului. În acest mod s-a instituit un privilegiu interzis de dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție.” Prin Decizia nr. 93 din 16 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 300 din 28 iunie 1999, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 20 din Legea privind responsabilitatea ministerială sunt constituționale, cu următoarea

motivare: „Este neîntemeiată susținerea din sesizare, în sensul că această reglementare încalcă prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Aceste dispoziții constituționale se referă la un drept fundamental cetățenesc, în timp ce procedura legală examinată reglementează punerea în mișcare a acțiunii penale, în vederea cercetării unei infracțiuni săvârșite de un fost membru al Guvernului în exercițiul mandatului. Deci acțiunea penală se pune în mișcare împotriva sa pentru faptele comise în calitate de înalt funcționar public, iar nu în calitatea sa de simplu cetățean. De aceea Curtea constată că principiul egalității în drepturi a cetățenilor, prevăzut la art. 16 din Constituție, nu este aplicabil tezei cuprinse în norma juridică a cărei neconstituționalitate se susține”. În considerentele deciziei, reținând constituționalitatea prevederilor legale analizate, Curtea Constituțională a explicat și rațiunile legiuitorului, în sensul că procedura de punere sub urmărire penală a foștilor membri ai Guvernului este aceeași cu procedura urmată în cazul membrilor în funcție ai Guvernului, pentru identitatea scopului urmărit, reprezentat de „ocrotirea interesului public, și anume realizarea actului de guvernare prin exercițiul mandatului.” Curtea nu a statuat însă că soluția legislativă de la acea dată ar fi impusă de prevederile art. 108 alin (2) – devenit, cum s-a arătat - art. 109 alin (2) din Constituție.

Nu se poate reține nici în cadrul analizei din cauza de față că dispozițiile anterioare privind procedura de punere sub urmărire penală și de judecare a foștilor membri ai Guvernului ar fi fost contrare normelor consacrate prin textul constituțional menționat, pentru că, așa cum am arătat mai sus, art. 109 alin (2) din Constituție se referă numai la membrii în funcție ai Guvernului, nu și la foștii miniștri, față de aceștia din urmă legiuitorul fiind liber să adopte măsurile de protecție pe care le consideră necesare sau oportune, inclusiv

proceduri judiciare identice cu cele aplicate membrilor în funcție ai Guvernului.

Soluția adoptată de legiuitor nu pune, așadar, o problemă de constituționalitate ci una de opțiune în limitele Constituției, iar în cazul dispoziției legale care formează obiectul excepției de neconstituționalitate în cauza de față, legiuitorul a optat ținând seama – așa cum se precizează în expunerea de motive la Legea nr. 90/2005 – de imperativele luptei împotriva corupției la nivel guvernamental și de recomandările făcute în această privință în Raportul de țară al Comisiei Europene pe anul 2004 pentru România și în documentele Grupului de State împotriva corupției al Consiliului Europei (GRECO).

Nu se poate primi nici susținerea în sensul că prin dispozițiile legale atacate s-ar încălca prevederile art. 15 alin. (2) din Constituția României, privind neretroactivitatea legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, și art. 7 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care are următorul cuprins: *„Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicată în momentul săvârșirii infracțiunii.”*

Atât dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituția României cât și textul Convenției sunt irelevante în cauză deoarece prevederile legale atacate pe calea excepției de constituționalitate sunt norme de procedură penală care, prin natura lor, nu retroactivează, ci se aplică situațiilor procesuale existente sau apărute după intrarea în vigoare a legii.

De asemenea, nu poate fi admisă critica de neconstituționalitate privind încălcarea principiului egalității în drepturi dat fiind că, așa cum s-a pronunțat

constant în jurisprudența sa, inclusiv prin Decizia nr. 93/1999 citată mai sus, art. 16 din Legea fundamentală impune ca, în situații juridice identice sau similare, cetățenilor să li se aplice același tratament juridic. Or, este evident că un membru al Guvernului în funcție nu se află în aceeași situație juridică cu un fost membru al Guvernului, pentru a beneficia **în mod necesar** de aceleași norme speciale de procedură penală menite să protejeze exercitarea mandatului guvernamental. De altfel, **Constituția României consacră măsuri de protecție a exercitării mandatului și în cazul altor înalți demnitari, cum sunt Președintele României, deputații și senatorii care se bucură de imunitate numai pe perioada exercitării mandatului, iar nu și după ce mandatul a luat sfârșit.**

Este fără temei și susținerea că dispozițiile legale criticate contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Constituție, privind dreptul la un proces echitabil, căci *normele de procedură penală de drept comun aplicabile foștilor membri ai Guvernului, judecați pentru infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției lor asigură desfășurarea unui proces echitabil, în condiții de legalitate și cu respectarea tuturor drepturilor părților și a garanțiilor procesuale.*

Având în vedere aceste considerente, opinez că este neîntemeiată și critica de neconstituționalitate raportată la prevederile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, privind obligativitatea respectării Constituției și a legilor, la prevederile art. 11 alin (1) și ale art. 20 alin. (1) și (2), privind obligația statului de a-și îndeplini obligațiile rezultate din tratatele la care este parte și prioritatea reglementărilor internaționale mai favorabile, referitoare la drepturile fundamentale ale omului, și la prevederile art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Judecător,

Nicolae Cochinescu
